

25.06-009

MER
RADIKALT

ENN
VOLD

MOHAMED MASMUDI

M 3
M 3
M X

Mohamed Masmoudi, den tunesiske ambassadør i Frankrike, talte nylig til en forsamling av unge menn og kvinner fra mange land i Europa, Asia og Afrika. Han gjenkalte de forhold som hersket 15 år tidligere da han var kommet i kontakt med Moralsk Opprustning nettopp i de kritiske dager da hans land kjempet for sin selvstendighet.

Mohamed Masmoudi ble født i Tunis i 1925 som sønn av en fisker, og studerte i Paris. Fra 1948 og utover var han representanten for selvstendighetsbevegelsen Neo Destour. I 1954 ble han utnevnt til den ministerpost som ledelsen av forhandlingene mellom Frankrike og Tunis hørte under. Han har hatt forskjellige ministerposter og er dessuten den første tunesiske ambassadør i Frankrike.

Da jeg reiste til Caux, som er Moralsk Opprustnings verdenskonferansesentrum i Sveits, stod jeg i min ungdoms fulle kraft og engasjert i en kamp. I Tunis var stillingen blitt mer og mer alvorlig og ga stadig større grunn til frykt. Mennesker ble drept, blodet fløt, spenningen var på topp. Selv var jeg i Frankrike. Politiet var i hælene på meg. Til enkelte tider ble jeg utvist, til andre tider ble jeg tålt.

På dette tidspunkt var det at noen venner foreslo for meg at jeg burde reise til Caux. Jeg eide ingen gyldige reisedokumenter, for jeg hadde vært mer opptatt av å unngå politiet enn å vise meg for dem. Jeg var engstelig og skeptisk, men på samme tid nysgjerrig etter å få greie på hva Caux kunne gi meg.

Jeg reiste dit under uvanlige forhold; hverken det franske eller det sveitsiske politi ba om å få se mine papirer. Det sier seg selv at da jeg først hadde lagt politihinderet bak meg, følte jeg meg litt sikrere. Jeg var ung og seig, og stod i aktiv kamp hvor jeg oppmuntret til voldshandlinger og organiserte forbund som på den tid ble kalt kriminelle. Jeg var langt borte fra ånden fra Caux. Jeg fikk brev fra min mor om at min bror var fengslet, at undertrykkelsen økte i styrke og at alle og enhver gikk og ventet på å bli arrestert. Slikt virket ikke akkurat beroligende.

Jeg gikk til møtene med et sinn som var fullstendig lukket, og jeg bedømte strengt de velfødde typ-

ene jeg så som lett og ledig talte om visse problemer, mens jeg gikk omkring med en hevners demon i mitt hjerte og bare tenkte på vold som ville avle mer vold.

Den første dagen holdt jeg bare på å fly i flint og si: «Dette her er bare tomt prat». Men så hørte jeg en del merkelige ting som gjorde et sterkt inntrykk på meg. De kom fra Madame Laure, denne ledende franske sosialistiske personlighet som hadde gjort så meget for Europa etter krigen, og fra enkelte tyskere.

Dette var i slutten av september 1953. Å snakke om fransk-tysk vennskap, eller i det hele tatt å komme inn på fransk-tyske forhold, var som å stikke kniven i et åpent sår, det vakte bare smertelige minner. Jeg så tyskere som gråt av skam over å ha vært med på umoralske handlinger som de påtok seg skylden for. Andre nevnte for meg at Madame Laure, som hadde kjempet sammen med undergrunnen, hadde gått med på å være gudmor for enkelte unge tyskere.

Jeg sa til meg selv: Når alt kommer til alt så har aldri forholdet mellom Frankrike og Tunis vært i den grad spenningsfylt som forholdet mellom Frankrike og Tyskland. Til tross for nasjonalistisk raseri, hadde det aldri vært et så stormende hat mellom tunesere og franskmenn som mellom franskmenn og tyskere.

Til tross for at jeg var ung, var jeg den eneste ansvarlige leder av vårt nasjonale frigjøringsparti som

ennå var på frifot. Alle vårt partis ledere var i fengsel, først og fremst president Bourguiba. Jeg ble tålt i Frankrike, og hadde derfor et tungt ansvar. Jeg kunne enten dra tilbake til Paris — eller — når jeg vel hadde passert den franske grense — reise til Cairo eller Libya og fra disse steder organisere kampen mot kolonimaktene.

Da det ble foreslått for meg at jeg burde reise til Caux, sa jeg til meg selv: Jeg vil se hva dette er og så kanskje fortsette kampen derfra.

Neste dag begynte jeg å tenke. Det som franskmennene og tyskerne hadde fortalt, hadde gjort et sterkt inntrykk på meg.

De nyheter jeg stadig fikk gikk ut på at det var uro i Algerie og Marokko, at voldshandlinger økte og at krigen i Indo-China tok til i styrke. Det var enda lange utsikter til en dekolonisering! Og jeg var den eneste ansvarlige leder fra Tunis som var tålt i Frankrike. Og så satt jeg altså i slike omgivelser som her i Caux mens de av mine kolleger som ennå var i frihet, oppholdt seg i Cairo eller New York fullt opptatt med kampen mot Frankrike.

Jeg var sterkt grepet av miljøet i Caux. Jeg tok til å tenke, og dette var begynnelsen til visse forandringer som rørte ved min underbevisthet. Sant nok, jeg gjorde motstand mot denne tendens til å miste fotfeste og bli ført avsted av atmosfæren i Caux.

Da jeg så franskmenn og tyskere bli forsonet — og man følte at de virkelig var blitt helt andre

mennesker — da var min første tanke: Hva ville skje dersom jeg her møtte en representant for kolonimakten, — en av de militante ekstremister fra den andre siden? I tankene hadde jeg en av de menn vi hadde lagt planer om å drepe — for dette var en tid da det var spørsmål om hvem som kunne drepe flest.

Jeg sa til meg selv: — Dersom denne mann, — dersom fransk-mennene kom og så det vi ser her i Caux, — hvordan ville de reagere? Ville de kanskje begynne å bli annerledes?

Den tredje dagen følte jeg at jeg hadde noe jeg ville si.

Jeg sa jeg var rede til å møte en hvilken som helst representant for kolonimakten, og at dersom noen av de militante franskmenn — slike som absolutt tviholdt på koloniregimet — ville være tilstede i en slik atmosfære av oppriktighet som her i Caux, og dersom de var villig til å tenke ut fra Moralsk Opprustnings fire absolutter, — da ville vi komme til enighet.

Jeg startet med å skrive til min mor om ikke å oppfordre mine brødre og søstre til å ta hevn. Jeg ba henne be for meg. Jeg fortalte at jeg hadde bestemt meg for ikke å dra til Cairo eller Libya, men til Paris — med andre ord — å slå inn på den vei som godt kunne føre til fengsel.

KLAR FOR SAMTALE

Det jeg hadde sagt nådde frem til de ansvarlige i Paris, og til de

koloniale autoriteter i Tunis. Som en følge av dette fant jeg ved min ankomst til Paris et forum for samtaler i Moralsk Opprustnings hus. Her møtte jeg herr Basdevant som på den tid stelte med tunesiske og marokkanske saker i Quai d'Orsay (det franske utenriksdepartement) og i fellesskap kom vi frem til en rekke avgjørelser.

Jeg møtte også den tidligere utenriksminister Robert Schuman og Pierre Pflimlin, som var borgermester i Strassbourg, i et møte organisert av MRA. Jeg traff en rekke personer som til da hadde sett på meg som var jeg et slags pestbefengt dyr man skulle holde seg på avstand fra.

Jeg oppsøkte også Pierre Mendès-France som hadde tilbudt seg å være min advokat da jeg engang tidligere var blitt arrestert og satt i fengsel i Tunis. Senere, da han var blitt statsminister, hadde han veddet på at han ville løse Indo-China-problemet.

Mens han forhandlet i Genève, reiste jeg til Sveits og fornyet kontakten med mine venner i Caux. De diskusjoner jeg på den tid hadde med Mendès-France, førte til historiske resultater. Vi bestemte oss for å bane vei for selvstyre i Tunis i nettopp de dager da man var kommet til enighet med Ho Chi Minh.

Etter dette ble jeg, tross min ungdom, utnevnt til minister for de offisielle forhandlinger med den franske regjering om de fremtidige forhold mellom våre to land. Disse forhandlingene varte i to måneder.

Jeg har ikke fortalt dette før, men det kan være godt for den yngre generasjon å vite noe om den rolle Moralsk Opprustning spilte ved løsningen av det tunesiske problem. Det er ikke for å redusere Moralsk Opprustnings rolle at jeg ikke har fortalt dette før, men fordi jeg følte en viss forlegenhet som skyldtes min egen befatning med saken.

Er det sant at disse hendelser har gjort meg så skråsikker at jeg sier: «her er nøkkelmannen som greide det hele?» Nei! Moralsk Opprustning har tvertimot gitt meg en ordentlig lekse i ydmykhet. Jeg var bare en av bitene i puslespillet. Men, på et visst tidspunkt hadde jeg den mulighet, enten å slippe voldet løs, eller bryte den onde sirkel.

KAMP OG KONFRONTASJON

Det kan være interessant for dere unge å vite litt om hvilken sinnstilstand jeg var i på den tid. Av legning er jeg en såkalt kampnatur. Slik har jeg alltid sett meg, ut fra den innstilling at en mann er en mann bare i den grad han engasjerer seg.

Det finnes en tendens til å mene at en kjempende innstilling bare kan få næring i en atmosfære av hat og konfrontasjon, et ord som er på moten nå. Konfrontasjon vil si den innstilling som driver deg til automatisk å være mot noe, på grunn av fordommer, uansett hva som sies. Slik tenkte jeg før jeg reiste til Caux.

Betyr så dette at min kjempende holdning er blitt mindre? Er jeg blitt veikere, blautere, me-

re innstillet på åndelig dovenskap og en «la det skure» holdning? Alldeles ikke! Og dette er den største vinning jeg har hatt av mitt møte med Moralsk Opprustning.

Visselig kjempet jeg som ung mann sammen med marxistiske organisasjoner her i Frankrike, og jeg ledet møter som kokte av lidenskap. Jeg var med i anti-koloniale organisasjoner som var marxistiske, og i alle slags organisasjoner som gikk inn for å bruke vold. Vårt hovedmål var å umuliggjøre regjeringens oppgaver.

Da jeg kom tilbake fra Caux fortsatte jeg å møte mine venner, men jeg forsøkte å gi dem en ny motivering. De følte seg litt i villrede ved dette. Jeg fortalte dem at vi trengte kontakt til alle sider. Om det så var djevelen selv som troppet opp, måtte vi diskutere med ham.

Så ble det til at vi søkte kontakt på alle trin selv om det førte til at enkelte syntes vi var mistenkelige.

IKKE EKSKLUSIV

Hva var den avgjørende faktor i min karriere som militant kjemper? Jeg var ung — 29 år. Den avgjørende faktor var min absolutte overbevisning om at et menneske som orienterer seg etter Moralsk Opprustnings fire absolutter ikke kan tale, diskutere eller la sitt hjerte komme til orde, uten at det virker på den andre.

Dersom vi går inn for absolutt ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet, vil man alltid nå frem til den annens hjerte selv om han gir inntrykk av å være utilgjengelig for enhver diskusjon.

På den tid var det visse elementer som prøvde å baktale Moralsk Opprustning. I visse kretser ble det sagt at Moralsk Opprustning var finansiert av amerikanerne eller kommunister. For meg er Moralsk Opprustning ganske enkelt en samvittighets sak som ikke utelukker hverken marxistiske, religiøse eller ateistiske idéer. Det er en innstilling som bringer et pluss og ikke et minus.

Kommunisme pluss kjærlighet, minus hat ville det være lik kommunisme? Kapitalisme pluss uselviskhet, minus grådighet, ville det være lik kapitalisme?

I Moralsk Opprustning fant vi en størrelsesorden som gjorde allting rikere, mere meningsfylt. Du tror kanskje at en risikerte å få seg et overlegenhetskompleks, — det ville ha vært en alvorlig sak, — men det er nettopp her man får seg en viktig lekse i ydmykhet. Et menneske som er oppriktig mot seg selv og hver morgen holder rengjøring av samvittigheten, kan ikke få noe overlegenhetskompleks. En ny størrelsesorden er kommet inn i hans liv og i hans forhold til andre mennesker.

Jeg er fullt og fast overbevist om at både ens offentlige og private holdning springer ut fra ens ønske om å ha samvittigheten i orden, og å stille seg ansikt til ansikt med ens moralske prinsipper.

Men fører ikke denne nye størrelsesorden til at det skapes et nytt menneske som er i stand til å gi visse svar på de fryktelige problemer som verden er stilt overfor i dag? I all ydmykhet tror jeg, dog uten full visshet — at den som av full og hel overbevisning går inn i Moralsk Opprustnings ånd, har store muligheter for å bli en slik mennesketype.

Hva vil i praksis «en ny mennesketype» si?

Jeg er ambassadør. Hva vil det si å være en ny type ambassadør? Den vanlige oppfatning av en ambassadør er at han er et særlig forsiktig og diskret menneske som vil få deg til å si noe du ikke hadde tenkt å si, som lytter til deg og deretter fortolker din taushet og din tale, og dømmer deg ut fra det du ikke har sagt.

Når du uttaler deg behøver du bare å stamme litt, ikke klare på rappen å finne det rette ordet, — da sies det: «Så dum er han ikke. Dette gjør han med hensikt». Diplomati er ofte satt sammen av skjulte motiver.

INTET Å SKJULE

Vi forhandlet i 1954—55 med franskmennene, for det meste med statsminister Fouchet. Jeg var ung, nettopp sluppet ut av fengslet og nylig kommet tilbake fra mitt besøk i Caux. Iblant sa den franske forhandler til meg: «Hva mener De med det forslaget?» Jeg pleide å svare: «Jeg sier det jeg mener». De gjentok: «Men hva skjuler De?» Jeg sa: «Intet. Dersom jeg skjuler noe ville jeg så visst ikke si dere det.»

Jeg var overbevist om at jeg skulle si det jeg hadde å si slik det burde sies, rett på sak og uten skuespilleri, lureri eller falskhet. Å handle annerledes ville være et spill av krefter og ville føre ingensteds hen. Jeg husker jeg sa til visse av mine venner i Moralsk Opprustnings hus når jeg engang i mellom kom dit for å spise middag mens de fransk-tunesiske forhandlinger pågikk: «Jeg har inntrykk av at ut fra ånden i Moralsk Opprustning kunne det oppstå et nytt slags diplomati.»

I 1955 reiste jeg verden rundt sammen med mine venner i Moralsk Opprustning, og jeg hadde da nøyaktig samme holdning. Jeg hadde ingen som helst skjulte hensikter. Jeg fortolket ikke taushet, og når jeg følte jeg skulle tie, så tidde jeg, og dette har jeg gjort siden jeg i 1956 ble diplomat. Jeg tror vi har oppnådd meget.

Jeg er overbevist om at mange av mine kolleger også tror at dersom vi ønsker å lykkes, da er det nødvendig å bringe frimodighet og renhet inn i forholdet mellom regjeringene.

Jeg tror at et regjeringsmedlem — og jeg har selv vært det — som ønsker å handle i en ånd av kjempende engasjement, d.v.s. i Moralsk Opprustnings ånd — bør si nøyaktig det samme som han tror privat. Jeg tror at dersom vi fra de arabiske land hadde gjort dette, ville vi kanskje ikke vært der vi er i dag.

Og dere kjenner alle sammen til at vi tunesere har forsøkt å bringe en viss innstilling inn i dette forhold. Vi har alltid fortalt

vårt folk det vi mente var sannheten. Vi har ikke forsøkt å lure det.

Dersom alle vi i de arabiske land hadde handlet slik, ville mye vært annerledes og en fruktbar dialog ville vært mulig. Vi må alltid være villig til å ta opp en diskusjon med folk.

Le Monde skrev den 5. juni 1968: Endel hat-fylte episoder mellom jøder og muhammedanere fant sted mandag aften i Belleville. De var et resultat av slagsmål og plyndringer som fant sted kvelden i forveien. Betydelige politistyrker ble mobilisert for å skille de to grupper fra hverandre. Men det var særlig intervensjonen fra de jødiske religiøse ledere og den tunesiske ambassadør, monsieur Masmoudi, som førte til at temperamentene kjølnet i løpet av kvelden.

Videre opplysninger ved henvendelse
til:

MORALSK OPPRUSTNING
Sophus Lies gate 5
Oslo 2

Enerett: Moralsk Opprustning